

IZHAJA VSAKI DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamične števe se prodajajo po 3 nv. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Postojni, Sežani, Nabržini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele števe po 5 nv. (10 stot.). OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinske in obrtne oglase po 8 st. mm, osmrtnice, zahvale, poslanice, oglase denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljna vrsta K 2. Mali oglasi po 3 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za vse leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolne naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljsko izdajo „EDINOSTI“ stane: cele leto K 520, pol leta 260. Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopisi se ne vračajo. Naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu, ul. Giorgio Galatti št. 18. Poštno-hranilnični račun št. 841-652. TELEFON št. 11-57.

BRZOJAVNE VESTI

Izjava dr. Hrubana.

DUNAJ 20. Presumtivni drugi podpredsednik poslanske zbornice dr. Hruban je izjavil v svojem olumskem glasilu, da je edini predmet, ki ga parlament dovoli uradniškemu ministru, proračunski provizorij.

Predlogo o aneksiji Bosne iz Hercegovine naj zbornica razpravlja še le pod novo parlamentarno vlado. Provizorij v vladi ne sme postati definitivna in nasproti uradniškemu ministru ni drugega vedenja nego dosledna opozicija.

Državnozbornske dopolnilne volitve.

PRAGA 20. Na današnji dopolnilni ožji volitvi v državnozbornem volilnem okraju Kralji Vinogradi je bilo oddanih 4023 veljavnih glasov. Od teh je dobil Josip Slama (narodni socialist) 2488 in dr. Körner (Mladec) 1535 glasov. Izvoljen je torej Slama.

INOMOST 20. Na državnozborni ožji volitvi v Inomostu je bil izvoljen socijalni demokrat Holzhammer. Nemško-svobodomiseln kandidat Rehn propadel.

Demonstracije italijanskih dijakov.

DUNAJ 20. Danes predpoludne se je okoli 200 italijanskih dijakov podalo pred parlament. Dijaki so odposlali deputacijo k poslancu dr. Bugatto, ki se je skupno z isto podal pred vseučilišče, kjer so čakali dijaki. Tu je dr. Bugatto imel nagovor, v katerem je rekel, da bodo Italijani znali svoje zahteve tudi doseči. Dijaki so z burnim odobravanjem vsprejeli govor dr. Bugatta ter so na to zapeli narodne pesmi. Redarji so potem dijake razgloali.

Fran Bulić odlikovan.

SPLJET 20. Ravnatelj c. k. arheološkega muzeja v Spljetu državni posl. mons. Fran Bulić je bil povodom papeževga jubileja imenovan za svoje zasluge na starinslovesnem polju apostolskim protonotarjem ad instar participantium.

Položaj ob črnogorski meji.

DUBROVNIK 20. Tukaj in v Kotoru je mir. Tuji napravlajo vsak dan izlete v Črnogoro, ne da bi se jih kakorkoli nadlegovalo.

Nesreče na železnici.

NAGY SZENT MIKLOS 20. Danes ob 7. uri zjutraj je iz Hodmező Vasarhely odšli lokalni vlak skočil blizu postaje s tira.

Lokomotiva in nekoliko vozov se je prevrnilo. Kurjač se je hudo opeknel. Dva potnika sta bila lahko ranjena.

VAGHERA 20. Iz Milana došli ekspresni vlak Dunaj-Nica je blizu kolodvora Vaghera trčil skupaj z zadnjim vozom nekega tovornega vlaka. Ea železniški ulužbenec je bil lahko ranjen. Od potnikov ni bil poškodovan nikdo. Ekspresni vlak se je kmalu potem odpeljal dalje.

Nesreče na morju.

AJACCIO 20. Krizar, Conde se je tukajšnjem zalivu ponesrečil.

REGGIO DI CALABRIA 20. Francoska paketna ladja Martinique se je s tovorom kolonijalnega blaga v minoli noči razbila štiri milje od Canlonije. O usodi moštva — 21 oseb — ni ničesar znano, vendar se sodi, da se je rešilo le sedem mož.

PODLISTEK.

Selma Lagerlöf.

K petdesetletnici švedske pisateljice.

1858 — 20. nov. — 1908.

Včeraj je praznovala Selma Lagerlöf svoj petdeseti rojstni dan. V nas Slovincih je ime te priznane švedske pisateljice razmeroma malo poznano, kakor tudi nimamo do danes nobenega preвода proizvodov nordijske literature na slovenskem knjižnem trgu. Da ni priobčilo slovensko časopisje v svojih feljtonih tu in tam kako povest izpod peresa nordijskih pisateljev, zlasti Björnsa in Ibsena, in da ni vpriporilo deželno gledališče v Ljubljani več predstav teh dveh pisateljev, bi Slovenci sploh ne imeli nobenega neposrednega kulturnega stika s severno literaturo, ki je posezala v zadnjih desetletjih morda najmočnejše v življenju vseh kulturnih narodov.

Brez dvoma je dominirala nekoliko časa francoska literatura, na čelu jej Emil Zola († 1905) s svojimi velikimi, naravističnimi in pretresljivimi romani. Ravno tako moramo priznati, da vzbuja pozornost vsega sveta ruska literatura, pričenši z Leksijem

Nov podvodni čoln za avstroogrsko monarhijo.

REKA 20. Whiteheadova torpedna tvorica, ki je za avstrijsko vojno mornarico zgradila že dva podvodna čolna, je včeraj izročila tretji podvodni čoln.

Pruska poslanska zbornica.

BEROLIN 20. Zbornica se je bavila z interpelacijo centru glede rudniške nesreče v Hammu.

Nemški državni zbor.

BEROLIN 20. Zbornica je razpravljala zakonski načrt o davčni reformi.

Francoska zbornica.

PARIZ 20. Zbornica je na svoji predpoludanski seji nadaljevala razpravo o vojnem proračunu ter je vsprejela zadnje poglavje istega. Nato je bila seja zaključena.

Bolgarski rekruti poklicani v službo.

DUNAJ 20. „Pol. Kow.“ poroča, da so bolgarski rekruti z dekretom vojnega ministra poklicani za 28. t. m. pod orožje. Navadno so bili poklicani še le na spomlad.

Mednarodna konferenca.

PETROGRAD 20. V merodajnih krogih se govori, da se pogajanja z Avstroogrsko glede konference nadaljujejo normalno. Zadnji pridržki Avstroogrške glede konferenčnega programa nikakor ne izključujejo nade, da pride do sporazuma, če se utegnejo tudi pogajanja zavleči.

Iz Romunske.

BUKAREŠT 20. Uradni list poroča, da namerava vlada raztegniti ustavni režim na okraja Constanza in Bulcea. Vendar je verjetno, da se napove ta reforma v kraljevem govoru povodom otvoritve parlamenta.

Grški kralj v Rimu.

RIM 20. Grški kralj Jarij je ob 11. uri predpoludne vsprejel v avdienci ministra za unanije stvari Tittonija.

Novi angleški poslanik v Berolinu.

BEROLIN 20. Cesar je danes v navzočnosti odposlanca Kiderlen Wachter-ja vsprejel v nastopni avdienci novega angleškega poslanika lorda sir Goschena.

Iz Maroka.

LONDON 20. Iz Tangerja brzojavljajo: Belgijski odposlanik, dekan diplomatskega zbora, je izročil zastopnikom Mulej Hafida francosko-špansko noto, ki so jo velevalisti enoglasno odobrile.

Iz Kitajske.

LONDON 20. Iz Singapora poročajo, da je vsled smrti cesarice-dove prišlo do velikih nemirov. V Benahu ni 30.000 Kitajcev hotelo priznati novega cesarja, češ, da je mančv. Agitacija se je raztegnila tudi na Singaporo, kjer je prišlo do večih demonstracij.

PARIZ 20. „New-Jork Herald“, pariška izdaja, poroča iz Tokija, da je bil general Juan-šikaj, organizator kitajske vojske zastrupljen.

Rim 20. Papež ni danes delil avdience ker se je malo prehladil in je radi številnih avdiencij zadnjih dni utrujen.

Kiel 20. Sodišče vojne mornarice je obsodilo podčastnika Dietricha, ki je prodal vojne tajnosti, na pet let ječe, na zklju-

čenje iz vojne mornarice in na izgubo državljanjskih pravic za dobo 5 let.

Pariz 20. Kolonijalni minister je prejel iz St. Preire de Miquetona brzojavko, da se poulične demonstracije od srede niso več ponovile, in da je sedaj vse mirno.

Darmstadt 20. Velika vojvodinja hesenska je danes predpoludne povila princa.

Ogrski državni zbor.

BUDIMPEŠTA 20. Ministerski predsednik dr. Wekerle je predložil zakonski načrt o naknadnem kreditu, ker je vlada prekoračila kredit v zadnjem tromesečju minolega leta in v prvih dveh tromesečjih tekočega leta. V imenu trgovinskega ministra je predložil dva zakonska načrta glede gradnje vicinalnih železnic in več drugih poročil.

Na to je zbornica nadaljevala specialno debato o proračunu.

Del. Lovković je v hrvatskem jeziku spisal razmere v Hrvatski ter odnošaji Hrvatske do Ogrske. Predsednik ga je prekinil in opominjal, naj ne nadaljuje svojih protidržavnih razmotiranj, ker mu bo moral sicer odvzeti besedo. Govornik je na to obojalo postopanje hrvaških sodišč nasproti osebam, ki so obtožene radi vele-hrvatskih agitacij in je to postopanje označil za skandalozno.

Predsednik je govornik poklical na red in mu je odtegnil besedo.

Posl. Schuller (Sas) je hvalil socijalno politiko vlade in se je izrekel za proračun.

Del. Šurmin je izjavil, da listi, ki so v stiki z ogrsko vlado osumljajo nekatere člene hrvaško-srbske koalicije kerupcije in veleizdaje. Govornik je pozval trgovinskega ministra Košuta, naj predloži tožadna poročila zbornici, da se bo vedelo, koga hoče označiti. Pozval je tudi ministerskega predsednika, naj zbornici poroča, kdo da je oni, ki je od druge države prejel denar, da deluje proti interesom Ogrske ali monarhije. Dokler se to ne zgodi, bodo Hrvatje vedeli, s kom da imajo opraviti. — (Klici na klopek strank neodvisnosti: Mi vemo že davno, s kom da imamo opraviti. Hrup pri Hrvatih in klici: Z imeni na dan!) — Del. Šurmin je izjavil: Mi ne moremo dopuščati, da se razširja take obdolžitve. Od aprila sem se vedno sistematično te klevete ponavljajo. Vedno se glasi, da dobiva srbsko-hrvatska koalicija denarja iz Beograda. Vsa akcija sloni na razkritih Nastičah. Govornik je omenil podatke, ki jih je glede Nastičevih oseba objavil neki hrvaški list, da dokaže, koliko je Nastiči verjeti.

Zatem je državni tajnik Szterenyi odpovrjal na včerajšnja izvajanja posl. Farkashazy-ja, ki je obdolžil vlado in stranko neodvisnosti raznih nerednosti na državnih železnicah. Nato je bila razprava prekinjena.

Prihodnja seja jutri.

IZ BALKANA.

Bojkot proti Avstro-Ogrski.

Reka 20. Ravnateljstvo Ungaro-Croate je prejelo od svoje agencije v Skadru brzojavko, da je prišel tamkaj bojkot blaga iz Avstro-Ogrske.

Solun 20. Tukaj se govori, da namerava turško vojno ministerstvo odposlati na srbsko mejo deset batalijonov pehote. Tukaj nastanjena ženijska stotnija pojde baje v Skopje, da se združi s tamošnjimi treni

je nastal na severu nov narod germansko-laponske krvi. Cistih Laponcev je danes komaj še toliko, kolikor je Slovencev v Trstu; stanujejo na ledenem severu Švedije in Rusije, v pokrajinah polnočnega solca.

In kakor je imela nekoč Švedija svojo zgodovinsko hegemonijo nad norveško polusestro, tako se je povzpelo sedaj Norveška nad svojo polusestro na polju literature in postala s tem obenem svet vsa leposlovnega sveta.

Peterogolata je bila norveška zvezda: Ibsen-Björnsen-Lie-Kjelland-Gørberg. — Kjellandu je sledil v grob pred tremi leti Henrik Ibsen, letošnje poletje Jonas Lie. Tako preostaja glavnih še Björnsen, kakor da ima združiti se enkrat v sebi ves izraz svojega časa. Nekako tako, kakor pred blizu sto leti Johann Wolfgang Goethe, ki mu očita zato grof York, pred nekaj leti umrli člen pruskega velikega generalnega štaba, da je bil premalo „nacionalen“. „So wenig vaterländisches Gefühl auch Goethe besaß...“

Nordijska literatura ima v sebi nekaj tako splošno-svetovnega in tako harmonično-človeškega, kakor nemška literatura Goethejeve dobe.

Zadnja desetletja so po svojem notranjem ustroju in po svojem zunanem življenju bistveno drugačna od prejšnjih časov. Karakterizuje jih neko prav posebno vrenje človeštva in iz tega izvirača nemirnost duha.

stotnijami in potem odrinejo vse skupaj proti srbski meji.

Carigrad 20. Členi mladoturškega odbora pozivljajo prebivalstvo v Smirni. Jafi in drugih krajih, naj bojkotira avstrijsko pošto.

Carigrad 20. Glasilo odbora „Şuraj Umet“ se bavi z vojno nevarnostjo ki obstaja med Avstro-Ogrsko in Srbijo, in z govoricami glede sporazuma Turčije s Srbijo, ter pravi, da bi Turčija popolnoma pozabila na svoje interese, ako bi sklenila kako defenzivno konvencijo s Srbijo in Črnogoro, kajti v tem slučaju bi utegnila izzvati vojno z Avstro-Ogrsko.

Deputacija zveze avstr. indus rijalcev pri Aehrenthalu.

Dunaj 20. Deputacija zveze avstrijskih industrijalcev je izročila ministru za unanije stvari baronu Aehrenthalu spomenico o sedanjem stanju bojkotnega gibanja v Turčiji. Deputacija je zahtevala jasnosti o bodoči uredbi prometa avstrijskega blaga v Turčiji. Baron Aehrenthal je izjavil, da je Avstro-Ogrska pripravljena dati Turčiji obširne koncesije na gospodarskem in državnofinančnem polju. Rekel je, da je Avstro-Ogrska storila vse možno, da to se z vsemi sredstvi deluje proti temu obžalovanju vrednemu bojnemu sredstvu, to je bojkotu avstroogrške industrije in paroplovbe. Žleti je, da pride do mirnega sporazuma s Turčijo glede tekočih vprašanj. Zato je neizogibno potrebno, da se napravi konec sedanjim razmeram v Turčiji.

Balkanska konferenca.

Iz Londona javljajo: Turški program za konferenco, ki so ga odobrile tudi Anglija, Francija in Rusija, se glasi: 1. Državno-pravni položaj vzhodne Rumelije; 2. državno-pravni položaj Bolgarske vprašanje tributov Rumelije in Bolgarske in njim dejel na turškem dolgu; 3. državno-pravni položaj Bosne in Hercegovine; vprašanje odškodnine se ne sproži, ker bi to predpostavljalo principijlni vsprejem aneksije; 4. Srbija in Črnogora ne smeta dobiti nikake kompenzacije na finančialno ali teritorialno škodo Turčije; ali poravnave tega vprašanja je zeleti sicer iz razlogov splošnega miru; 5. Odprava členov 23. (reform v evropski Turčiji) in 61. (reform v Armeniji) berolinskega dogovora ni potrebna vspricho uvednje konstitucije v Turčiji; 6. Sprememba kapitulacij, posebej glede ptujih poštnih uradov in zvišanje uvozne carine; 7. Spremembi člena 29. (Črnogora) Turčija ne prigovarja, ker ni interesirana na vprašanju.

Črnogora in Kotor.

Zadnje dni so prišle iz Kotora vznemirajoče vesti; prve, da so s planine Lovčen naperjeni črnogorski topovi na Kotor, druge, da so Črnogorci že napadli Kotor. Iz Kotora javljajo sedaj dunajskim listom: Vsem moškim v Črnigori je razdeljeno orožje in strelivo. Ob črnogorski meji so nastavljene straže. Mnogi Črnogorci so se v zadnjem času vrnili v domovino. Črnogorski agent v Kotoru opominja Črnogorce, bivajoče v Kotoru in okolici, naj bodo mirni. V Kotoru samem ni došlo do nikakih nemirov oziroma demonstracij. Avstrijski prebivalci Boke Kotorake so povsem mirni. Doslej se ni moglo opaziti nikakih abnormalnih dogodkov.

Posledica industrijalizacije v produkciji je zanesla svojo sled v najvišjo gorako vas. Nastala so velika centra, ki absorbirajo ves pravi in živi element posamičnih narodov. Nastali so v spolnem kakor v splošno-človeškem življenju popolnoma novi pojavi: žensko vprašanje, histerija, nervoznost, proletarijat, kapital kakor plutokracija. Raziskajoči človeški um je našel nova pota v naravo. Dobili smo novo filozofijo v veličastnih zistemih.

Tako so nastale tudi človeške strasti, ideali in socijalni konflikti popolnoma drugačni, nego so bili za časa nemških klasikov. Goethe ni bil samo velik poet, harmoničen karakter svoje dobe, ampak tudi ekselencija in minister.

Dejstvo, da so imenovani nordijski pisatelji poetje novega časa, jim daje univerzalen značaj. Mnogo je n. pr. v Ibsenu nam kakor nemumljivo, kakor da resnico njegovih besed in stavb samo slutimo in je še ne moremo prav spoznati. Godi se nam približno tako, kakor Slovincem ob Bleiweissovem času, ko so resno ugibali, kdo je večji pesnik: Prešeren ali Koseski-Vesel.

Veliki pesniki so kakor proroki svojega časa: resnica njih besed leži v bodočnosti in zato je ta resnica nerazrušljiva. Naj si grač sodobniki še tako silno proti njej, kakor se je godilo Ibsenu ali Björnsenu ob njumem prvem nastopu in kakor se godi Ibsenu —

ČRNAGORA.

Črnogora ne misli na vojno.

Pariz 20. Semkaj došli črnogorski zastopniki Ivo Topović je nekemu sodniku „Matina“ izjavil, da mora dementirati, da ima Črnogora bojevitost namere. Ljudske manifestacije v Črnogori so le odgovor na vojaške odredbe Avstro-Ogrske.

SRBIJA.

Zemun 20. V sredo so prišli v Beligrad zastopniki ruske municijske tvornice v Tulu, pri kateri namerava vlada naročiti več množine vojnih predmetov.

Misija Novakovičeva.

Beligrad 20. Neki oficijelni komunikacije pravi, da je vest o sklepu vojaške konvencije med Srbijo in Turčijo neresnična. Novaković je s svojo misijo imel namen, da se informira o političnem položaju na balkanskem polotoku, ustvarjenem vsled novih razmer. Med Srbijo in Turčijo vladuje popolna harmonija in prijateljski odnosi. Srbija nima kakih namenov in z novopazarskim sandžakom niti deli turške države. To je tudi imela konstatovati misija Novakovičeva.

TURČIJA.

Carigrad 20. Vlada je naročila pri tvornici Erhardt 177.000 šrapnelov za brzo-strelne topove. Pogodba ni še podpisana.

Carigrad 20. Avstroogrsko poslanstvo protestiralo proti temu, da brani policija od včeraj vstop v avstroogrski poštni urad v Hamburgu.

Carigrad 25. Govori se, da je sultan obolel, radi česar ni mogel vprejeti novega emirja iz Make.

Ultimatum Avstrije Turčiji.

Carigrad 20. Včeraj je Avstroogrski poslanik opozoril turško vlado na bojot avstroogrškega blaga in trgovine v Turčiji, ki postaja že nepristojen. Ako ne najde Turčija sredstev, da to gibanje proti Avstro-Ogrski ustavi, ne ostane isto brez osepolnih posledic za politične odnose. V prvi vrsti bo Avstro-Ogrska prisiljena prekiniti daljna pogajanja v Turčijo v vprašanju aneksije Bosne in Hercegovine.

Istra v očigled novim viharjem.

III.

Debili smo lekcijo mi, dobila jo je vlada in Italijani — jo dobe! Pa še nekdo jo dobil lekcijo. To so tisti naši slovenski r-jaki, ki bi hoteli na vsaki način inavgurirati v Istri neko novo ero — „preporoda“.

Začelo se je tiste znane agitacije, tisto omalovaževanje vsega, kar se je doslej storilo v Istri na slovenski strani, tisti poskusi za rušenje oseb, ki so jim na tem mučnem, največje abnegacije zahtevajočem delu osiveli lasje, oseb, katerih imena ostanejo nerazdružljiva z zgodovino bojev, muk in trpljenja, in — vse pohov naroda našega v Istri!

Ružiti se je hotelo vse, na vseh koncih in krajih. Hotelo! moramo naglasiti. Kajti dobri genij našega naroda je skrbel, da je zavednim plastem naroda ostal zdrav razum in zdrav smisel, da je odklonil takov „preporod“, in da je ostalo pri — poskusu.

A kako so opravičevali novi proroki to svoje razdevajoče početje?

Rekli so, da je medsebojni boj potreben! Ko pa je trebalo obrazložiti in s konkretnimi navedbami dokazati „potrebo“ „preporoda“, tedaj niso prišli preko splošnih fraz, s kakršnjimi se more sumničiti tudi najpoštenje delo, in ne preko insinuvacij in podtikanj, s kakršnjimi se more osumničiti tudi najpoštenje osebe.

Zelo nevhvalno delo je, ako se hoče koga prepričavati, da je to ali ono potrebno, ali ga uverjati, da ni potrebno. Ako se dva prepričata, da-li je krompir dobra ali slaba jed, imata — oba prav. Enemu ugaja krompir, drugemu pa ne. In nobenemu njiju ni

temu prvemu poetu naše generacije — dostokrat še danes.

Švedci imajo samo dva večja poeta: Strindberga in Selma Lagerlöf.

Gotovo je, da ni pomen pisateljice Lagerlöf tako univerzalen in epohalen, kakor njenih imenovanih polubratov. Njene besede ne pomenjajo svetlih bliskov na firmamentu, niso užgane baklje, ki pretresajo gledalca kakor Ibsenove drame. Njeno pero je kakor dober filigran, ki ga je mogoče izozelirati šele tedaj, ko je neutrujen in jak delavec izkopal iz umazane grude blesteča in čisto zlato.

Vpliv Selme Lagerlöf je pred vsem velik na razvoj švedskega jezika, tako, da obstoji danes že tudi v švedskem slovu poseben stil, imenovan „stil Selme Lagerlöf“. Tako, kakor da bi hoteli biti švedski Puškin.

Ali nobenega dvoma ni, da zauzema Lagerlöf, med vsemi dosedanjimi žensskimi pisateljicami eno prvih mest, Njeni proizvodi so prevedeni v jezike vseh večjih narodov. Ob tem trenutku, ko se pečajo z njeno osebo vsi večji časniki kulturnih narodov, je samo za nas Slovence, če se spominjamo v teh skromnih vrsticah tudi mi njenega jubileja.

C. Pleško.

*) Švedci in Norvežani tvorijo prap za prav naša naroda, ki sta si sicer zelo sorodna. Pis.

kaj očitati. To je pač stvar privojenega ukusa. Če se pa suče kontroverza o tem, da-li je kaka politična akcija, kaka politična smer, kako načelo dobro ali slabo, potem je prepričevanje kočljivo. Kajti tu ne odloča vsikdar pošteno prepričanje, ampak često tudi predsodki, anizoznost, mala fides, ki trdi svojo tudi proti lastnemu boljsemu prepričanju. Marsikdo zatrja potrebo tega ali onega, ne da bi mu tako govorilo lastno prepričanje, do katerega je prišel na podlagi nedvomnih dejstev, marveč trdi, ker mora, ker mu je to naloženo od kake sile, ki je nad njim.

V takem slučaju je tudi najpoštenje beseda, najboljši argument obnemogel. Oni drugi vidi „potrebo“; ni sicer sam uverjen o njej, toda naloženo, ali sugerirano mu je in — konec je vsaki argumentaciji.

Izvestni gospodje, ki so jeli nastopati v Istri kakor misijonarji nekega „preporoda“, so konstruirali posebno formulo, s katero so hoteli opravičevati svoje početje, ki je vzbudilo žalost in ogorčenje v vseh v resnici rodoljubnih krogih. Medsebojni boj je potreben, ker ni več nevaren za narodno stvar!

Iz zgornjih izvajanj je razvidno, da se ne mislimo prerekati o „potrebi“. V neizogibno dolžnost pa nam je, da najodločnejše zavrnemo drugo točko navedene formule. Ker naravnost usodno bi bilo, ako bi se naš narod v Istri dal zavesti v mnenje, da složno delo — tisto složno delo — ki nam je Istro rešilo in ki je tudi ustvarilo pogoje za nadaljnji razvoj našega naroda v tej deželi, ni več potrebno. Ali še jasneje povedano: da se moremo sedaj brez nevarnosti za narodno ekzistenco — klati med seboj!

Govorili so: sedaj, ko je sklenjen kompromis, ne bo več potreben narodni boj, na volitvah ne bo več borbe med Italijani in Slovani! Ergo: boji borba za „načela“ med Slovenci, oziroma Hrvati samimi!

To je bila velika laž — strup v srca našega naroda. Kdor je tako govoril: ali ne pozna razmer, ali ne pozna naših sovražnikov, ali pa — ga vodijo zlobni, narodu našemu sovražni nameni. Tertium non datur.

Mi smo se takoj uprli taki argumentaciji. Ko smo po svojem prepričanju in na podlagi dobrega poznavanja razmer branili sklenjeni kompromis, smo odkrito priznavali, da ta kompromis nam ne prinaša vsega, kar nam gre. Ali naglašali smo, da so s kompromisom ustvarjeni bolji pogoji za nadaljnje delo in nadaljnjo borbo!! Poznamo narodne nasprotnike in smo vedeli, da so sklenili kompromis le pod silo razmer, ne pa v želji po miru ali celo iz prepričanja, da so delali dolejš zločinsko krivico.

Takoj prve volitve na podlagi kompromisa so potrdile to in so nam razkrile, da so v Istri novi viharji neizogibni. Kdor bi še danes hotel trditi, da se moremo svobodno klati med seboj, ker nam od italijanske strani ne preti več nikkake nevarnosti, oziroma, da je doba narodnih bojev v Istri za nami: ta je zločinec na narodni stvari! Ali zločinec iz lahkomisljenosti, ali pa — iz drugih nečistih razlogov! A kateri je glavni pogoj za vapočnost boja naroda proti narodu? Mari ne: koncentracija vseh sil?!!

V Istri se napovedujejo novi boji. A dejstva govore, da za izdajstvo v Pulibio morala nositi odgovornost italijanska stranka v svoji skupnosti! Jasno je kakor beli dan, da je oficijelno vodstvo hotelo ohraniti le videz korektnosti, a da je v resnici odobravalo — nekorektnost. Ta neiskrenost predčrtuje našim boriteljem pot, po kateri jim bo hoditi — v bodočih bojih.

Italijanski paragrafi in naše številke.

Res mora biti bolno pri srcu vsem „chiarissimi avvocati“: Gasser, Consolo, in kakor se že zovejo ti Pauliani in Papiniani... Zakresali so po paragrafski, da švigajo same ordonnance d. da... No... L, B, J itd., \$\$\$ statutor, vsakojake Norme; a italijanski jezik kakor da je ustvarjen za ono lapidarno argumentiranje: „Bizzantina questione quella posta che non...“ „ecco“, ali: ch'è i cittadini hanno diritto, che le loro controversie sieno giudicate, da organi dalle leggi designati...“ A potem pomaka pero kak regnico pri „Independente“ in vprašuje nagubanim čelom: E' la sollevata questione di diritto pubblico o di diritto privato? Vse areča, da je ministri za pravosodje daleč od tega ognja, kajti — — — sam Bog te obvari od tekega bombardementa!

Pa potem? Joj proza prozajčna! Eden za drugim prihajajo v dvorano sveceniki Justice; dolge so jim črne toge, a še daljši resni obrazi. Predsednik tega zbora vstaja in — groza! veli tistim chiarim Papianom — po hrvatski, da so njihove argumentacije... malo resne! In še se niso porušili zidovi stare zgradbe v ulici sv. Martiri. Martiri ti naši Italijani!!!

Citatelji so gotovo že pogodili, da govorimo o fiascu, ki so ga chiarissimi odvetniki Gasser, Consolo e compagnia doživeli na našem trgovskem in pomorskem sodišču z famoznim svojim odbijanjem štirih naših sodnikov lajkov-veščakov, o katerih smo pisali že večkrat.

Včeraj smo priobčili v celoti razsodbo prizivnega sodišča in fiasco odvetnika dr.

Polacco, ki je hotel biti chiarissimo — vsaj toliko kolikor kolegi mu Gasser in Consolo.

Mi smo ta fiasco predvidjati takoj onega dne, ko so Italijani odločili — pobiti zakon po sili. Ob oni priliki, ob pričetku te male revolucije italijanskih odvetnikov, smo mi jedrnat in temeljito prikazali sofisterijo Italijanov ni smo dokazali svoje prave da se tudi na omenjenem sodišču spoštuje naš jezik. Tudi mi smo tedaj odprli zakon in dokazali, da § 1 ministerake naredbe od dne 2. decembra 1864 ima trgovska zbornica pravico do predlaganja kandidatov za mesta sodnikov lajkov, a — nič več. Tedaj se italijanske novine citirale zakon o sodni organizaciji od 27. novembra 1896 št. 217 in na temelju tega zakona so začele dokazovati, da je ministerstvo nekako navezano na predloge trgovske zbornice, ker da § 20 omenjenega zakona pravi: „che gli assessori profaci vengono nominati su parere e proposta“ trgovinske kamore.

Mi smo tedaj odprli še eno stran zakona 1896. o sodni organizaciji in smo od tam citirali tale passus:

„Die Vorschläge sind, wie heute, lediglich gutachtlich, die das Ernennungsrecht selbst nicht binden“!! To se pravi: „predlogi (nam reč trgovinske zbornice) so le mnenja, ki nikakor ne vežejo pravice (seveda: ministerstva) do imenovanja“.

Torej ne gre tu za parere e proposta, ampak samo za preposto, ki je samo parere!! To je: mnenje.

Pa to je tudi sicer povsem umljivo. Zakaj naj bi se zakonodajalce povsem prepustil na milost in nemilost trgovske zbornice, ki jej zakoni zopet ne morejo braniti, da ima svoje muhe in kaprice, ki bi mogle kompromitirati vse sodstvo?!! Kaj vprašati moremo in če bi trgovska zbornica predložila same nesposobne ljudi (nesposobne v smislu zakona), ali, ako bi jej enkrat jednostavno prišla muha, da štrajka in ne predloži nikogar?!! Kaj potem? Mari naj bi se potem vprašalo za parere e proposta — Papiniane v redakcijah „Piccola“ in „Independente“?!!

Ali pustimo zakone in paragrafe! Kar smo rekli, smo navedli le mimogrede, da pokažemo na retorične sofizme naših nasprotnikov. O veljavnosti zakona odločujejo drugi, a za naš slučaj more „Piccolova“ jurisprudencija zabeležiti samo en — fiasco.

Drugo je, kar smo hoteli naglasiti o tej priliki. Ali ker so nas italijanski paragrafi doveli do preko meje čitateljeve potrpežljivosti, spregovorimo jutri o — — — naših številkah.

Mi nimamo ne volje ne časa, da bi svojemu pravu iskali temelje samo v paragrafih zgodovine in zakonodajstva. To arheološko nalogo prepustimo svojim sosedom, ki v — muzejih latinske prošlosti nahajajo svojo veličino.

Nas čaka drugo delo ki ustvarja na temelju števil sedanjosti za bolj srečo bodočnosti. Mi nečemo biti profesorji, ki po muzejih kažejo na petrefakte in mumije davno minule prošlosti, ampak hočemo biti čili delavci na gradbi narodnega napredka in narodne svobode za danes in jutri.

Da naš pogled seže v bodočnost; mi gledamo naprej. Zato bomo naštevati, kar hočemo in moramo dobiti! Naši sosede pa naj povejo elegije o onem, kar — so nekdanj imeli, o svojih propalih... privilegijah!

Boj za italijansko vseučilišče

Včeraj so italijanski dijaki na Dunaju zopet demonstrirali. Borili so se za svoje vseučilišče kakor — po navadi: pevanjem, kričanjem in lepim gororom posl. Bugatto, ki jih je tolažil z gotovo končno zmago. Navdušenje je bilo velikansko, kar se samo ob sebi umeje pri naših Italijanih. Ali poslali so tudi deputacijo k rektorju in tu se pričenjajo le dolenti note: na zaključku svojega poročila prinaša „Piccolo“ grozno vest: vsled odgovora, dobljenega od rektorata vseučilišča, izjavljajo italijanski dijaki, da je od njih strani prekinjeno vsako pogajanje z vlado in akademskimi oblastmi!

Evropa trosi se! Ultimatum je za petjo sledijo prekinjenje odnosov. To je navadno zadnji akt pred vojno. Človeka kar srbe prsti, da bi se malce rogal. Ali ne! Konstatujemo da je bil speh včerajšnje deputacije enak drugim vspehem Italijanov v borbi... Za te čudake velja pregovor; kdor noče slušati pametnih nasvetov, temu ni možno pomagati!!

Hrvatska.

Konferenca zaupnikov starčevićanskih disidentov.

Danes po pogrebu dr. Davida Starčevića se bo vršila v Zagrebu konferenca zaupnikov starčevićanskih disidentov.

† Dr. David Starčević.

V sredo popoldne je umrl v Jaski v 68. letu svoje dobe dr. David Starčević. Znjim pade zopet v grob jedna najmarkantnejši ličnosti iz dobe Ante Starčevića, ki mu je bil pokojnik nečak. Dr. David Starčević je bil v političnem življenju kakor kip iz granita neodoljiv — mož, ki je za svoja prepričanja, za svojo ljubav do naroda in domovine pripravljen žrtvovati — vse. Za dobe tirana Khuena je bil pokojni Starčević najbolj proganjana javna oseba v Hrvatski.

Ali mučenik je bil že poprej. Že na jesen leta 1871 so ga vrgli v ječo radi Kvaternikove ustaje v granici in je trpel v jači se

svojim stricem Antonom Starčevićem do Božića. Ali to je bil še le preludij poznejšim proganjanjem.

V saboru je pokojni Starčević gromel proti Madjarom in madjarom in jim je bil v strah in trepet. Prišla je strahovlada Khuena. Proti temu tiranu se je David boril kakor lev. Nepozabna v zgodovini hrvatskega sabora ostane seja od dne 5. oktobra 1885, ko je prišlo do silnega spopada z nasilnikom in so Khuena vrgli iz zbornice.

Sledilo je mašcevanje. Khuena je dal vreči Davida v preiskovalni zapor in sodniki — sužnji so ga obsodili v trimesečen zapor in v izgubo vseh državljskih časti — torej tudi odvetništva. Višje sodišče pa mu je povišalo kazen na pet mesecev. Potem so si Khuena in njegovi rabeljni izmislili nov peklenški načrt proti Davidu. Obdolžili so ga goljufije in obsodili na pet let ječe, višje sodišče pa je znižalo kazen na dve leti. Iz tega zapora je prišel leta 1889. Leta 1897 je bil zopet izvoljen v sabor, a povodom letošnjih volitev se je bil prehladil in bolehal, dokler ga ni smrt rešila trpljenja.

Njegovo ime ostane z zlatimi črkami zabeleženo v zgodovini hrvatskega naroda. Najsijajnejši dokaz o njegovi neizmerni ljubavi do svojega naroda je pač dejstvo, da je bil vzklikard propovednik aloga in jedinstva proti tujincem. Po velikem delu je bila njegova služba, da je leta 1893 prišlo do ujedinjenja opozicije. Neporušno se je sicer držal svojih načel, ali kakor pravi patrijot je znal — ko je korist domovine tako zahtevala — podrežati skupnemu interesu. Uprav navdušen je bil, ko je prišlo do sporazumljenja med dvema največjima političnima nasprotnikoma: med njegovim strincem Antonom Starčevićem in velikim biskupom Strossmayerjem.

Zadnji največji dokaz o svojem rodoljubju pa je podal, ko je izposloval, da so se sedanjí disidenti Frankove stranke ločili od tega zloduha hrvaške.

Smrtne ostanke Davidove so prevedli iz Jaske v Zagreb, a od tu jih prevedejo danes na pokopališče v Šestinih, kjer bo pokojni junak počival poleg svojega velikega strica.

Ogrska

Madjarski vandalizem.

V noči od 16. na 17. t. m. je bil v Bessendorfu z dinamitom dvignjen v zrak ramunski spomenik svobode in kamniti križ na grobu voditeljev romunskih ustavov iz leta 1848. Močna detonacija je vzbudila meščane iz spanja. Oba spomenika sta popolnoma uničena. Ni treba omenjati še posebej, da so to storili madjarski šovinisti.

Drobne politične vesti.

Na zborovanju avstrijskih mest na Dunaju zastopa mestno občino ljubljansko magistratni ravnatelj g. Vontina.

Zmaga slovenskega železnicečarjev. Praški „Den“ poroča, pa je na volitvi predsedništva penzijskega fonda uradnikov in uslužbencev c. kr. državnih železnic zmagala lista češko-poljsko-slovenskih kandidatov.

Ministri Beckovega kabineta. Z Dunaja poročajo: Bivši pravosodni minister dr. Klein ostane še nekoliko časa na Dunaju in se potem poda v Meran, kjer ostane do božića. Bivši naučni minister dr. Marchet ne more odpotovati nikamor, ker mu je obolela hči. Radi tega je že v ponedeljek izročil vodstvo ministerstva svojemu nasledniku. Bivši finančni minister Koritovski ostane stalno na Dunaju. Bivši minister Derschatta, Fiedler, in Prade, ki so državni poslanci ostanejo na Dunaju.

Proti ustanovljanju čeških šol na Nižavstrijskem. Čehi zahtevajo, da se ustanove češke šole ne le na Dunaju, ampak tudi v mnogih drugih krajih Nižavstrijskega, kjer bivajo Čehi. Zveza Nemcev na Nižavstrijskem je sklenila pričeti agitacijo proti češkim šolam. Za jutri so sklicani protestni shodi v 40 krajih Nižavstrijskega.

Dnevne vesti.

Jagnje božje...! Veliki svečenik — to je „il Piccolo“ in persona. A jagnja božje, ki naj nosi grehe, je uboga „Camera di commercio“!

Znali smo, da jih boli, ali vendar toliko... Ali ste čitali včerajšnji „Piccolo“? Čala kolona proti ubogi trgovinski zbornici, ki je na koncu konca vsemu kriva, ker da ni dovolj samo protestirala proti „nezakonitemu“ imenovanju štirih slovenskih prisednikov, ampak trebalo je zagrabititi takoj otrebre cesarskega Dunaja, pak jih zrahljati. Pereat mundus, fiat — in iustitia!

Torej vemo sedaj tudi to, da je tukajšnja trgovska zbornica premalo radikalna, premalo italijanska, premalo — piccolovska! Ali tu so Polacco, Gasser, Consolo, Musaffa, e tutti quanti!

Oni že pokažejo, kaj znajo, in potem se bodo sramovali vsi oni Demetrio, Ricchetti, Bussanich in drugih 66 patres patriae, ki sede v vodstvu trgovske zbornice! Kaj stori sedaj trgovska zbornica na lavado „Piccola“ — tega ne vemo. Mi jo samo opozarjamo, naj ne goni lisice, da iztira — volka! Naj se gospoda ne mučijo okolo politike! Saj jim je dovolj posla na vzroku, kjer morejo razviti svojo politično modrost in trgovsko spretnost! Naj se

raje bavijo s turškim bojkotom, ki kvari posle našemu tržišču!

Ako pa žele gospoda v trgovinski zbornici na vsaki način domače šovinistične politike, ako jim res treba še domačih nasprotnikov — pa naj izvole!

Odbijajo nas, grde nas in se nam ro-gajo. Hvala! Ali to bo že naša skrb, da bomo tudi mi apelirali na naše slovenske dežele, na Istro, Dalmacijo, Banovino, Hercego-Bosno, Crnogoro, Srbijo in dalje. Bomo videli, kako bodo „italijanski“ trgovci v Trstu potem izgledali brez slovenskih — kupcev!

Izvolite gospoda!

Večno preziranje našega jezika. Prejeli smo: Pred časom mi je tukajšnja c. k. davkarija dostavila laški monitorio za osebno dohodarino. Da si sem že opetovano zavrnil take laške opomine in zahteval slovenskih, je ta urad gluh za take pozive k vršenju najelemenarnejše enakopravnosti. Zadnji opomin sem jim vrnil z grožnjo, da se pritožim na ministarstvo. Čez nekaj mesecev so mi poslali slovenski opomin, na katerega sem tudi takoj plačal in sicer za vse leto 1908. Sedaj pa so mi zopet dostavili laški monitorio, v katerem me pozivljajo, naj plačam za prvi semester 1908!! No to je le pomota, ki se še da odpuštili ob tu veljavem načinu tirjanja in plačevanja davkov. Ali, da ne spoštujejo našega jezika niti tedaj, ko zahtevajo naše žulje, to je neodpuštno in homo morali že enkrat začeti z energičnimi sredstvi, da si tudi pri tem uradu pridobimo svoje pravo v jezikovnem pogledu.

K.
Neprilike zaveznikov. Srčkani so naši Italijani, kadar so jih njihovi zavezniki — Nemci dovedli v nepriliko. Kdaj je v fronti lo Slavo, e tedaj cmokajo ljubinski poljubi Italijanov in Nemcev, da je kar milina poslušati jih. Ali, kadar se junačijo italijanski dijaki na Dunaju, pa dobivajo od svojih nemških kolegov — batin, tedaj pa grmi o „barbari teutonici“.

Ipak se Italijani ne spuščajo radi v grobijansko polemiko z Nemci. To bojno orožje je rezervirano samo — nam.

Tako n. pr. včerajšnji „Indipendente“ kaj ugajljeno protestira, ker je nemška banka „Union“ nabavila vso napravo za svoje nove prostore — iz Gradca. Šaperlot, tu je nekoliko deset tisočev kron, zasluženih v Trstu, ki se selijo v tuje mesto, dočim naši vredni delavci nimajo dela.

Da je tako porcherijo storilo katrero naše podjetje, italijansko novinarstvo bi pisalo po priliki tako-le: „orda barbara, ki so incidiosamente došli v naše mesto, krajejo lopovski naše quattrini Orsa, eroi tretje Italije, naskočite te impostore in brezsrčne tu-jince!“

O ne, tako „Indipendente“ ne piše o „Unionu“, ker je — ti ljubi Bog — ta nemški zavod prava matica „italijanskih“ demarnih zavodov v Trstu.

O — roka roko pere!

Poroka. Danes se je poročil g. Dragotin Kodrič iz Sv. M. M. Spodnje, sin vlegla rodoljuba Vekoslava Kodrič, z gospico Marijo Sosić iz Rojana. — Bilo srečno!

Bratski čin zagrebških Hrvatov. Mesto venca na grob padlih žrtev dne 20. septembra je med zagrebškimi Hrvati v korist naše družbe sv. Cirila in Metodija umirovljeni profesor g. Luka Roč nabral 1050 K. „Ako je i malo, ali Vam dolazi od srca, od Vaše braće Hrvata“ piše pošiljatelj, a mi nimamo dosti besed, da dovolj zahvalimo požrtvovalnega prof Roča in vse plemenite darovatelje kraljevega Zagreba.

Društvo na znanje! Nahajamo se zopet v polni sezoni društvenih prireditiv in s tem v težkem položaju, v katerega nas spravljajo mnoga društva s pretiranimi zahtevami glede izvrševanja reklamnih notic. Nekatera društva zahtevajo, da za njih prinašamo reklamne notice skoraj vsak dan, druga pa, da v isti številki priobčujemo kar po dve, ako ne celo po tri reklamne notice. Ako bi hoteli ugoditi vsem zahtevam, ki se stavljajo do nas, bi skromen prostor našega lista komaj zadostoval za take reklame. Prihajajo nam pritožbe — in to opravičeno — od mnogih čitateljev, da je v našem listu mnogo preveč društvenih vesti in reklamnih notic za društvene prireditve. Mi radi ustrežamo našim narodnim — posebno važnejšim — društvom, prosimo jih pa, da se omejuje kolikor mogoče s svojimi društvenimi naznanili in to ne le v interesu čitateljev, nego tudi v lastnem interesu, kajti dolgovazne in bombastične društvene reklamne notice več škodijo društvom, nego jim koristijo.

Kratke notice se čita, dolge se pa nevoljno preskoči. Prosimo torej odbornike društev, naj bodo kratki v svojih noticah, kajti sicer jih bomo morali krajšati mi, da nam ostane nekaj prostora tudi za poročila o najnujnejših političnih, gospodarskih in kulturnih pojavih in dogodkih.

Tudi naj ne zahtevajo od nas, da priobčujemo reklamne notice, razun v istinito nujnih, izjemnih slučajih, kar po več dni zaporedoma. Kdor želi kaj takega, naj se obrne na inseratni oddelek našega lista. Gospodje, katerih se tičejo te vrstice, naj bodo uverjeni, da iste ni narekoval materialen interes, ampak da jih je narekovala skrb za zboljšanje vsebine lista, katere itak trpi valed pomanjkanja prostora. Oblike lista pa žalibog še ne moremo povečati, ako si nečemo nakopati izdatkov, ki bi še ne mogli pokriti. Ne preostaja nam torej drugega, nego da apeliramo

na naša društva, naj uvažujejo naš položaj in naj se po istem ravnaajo. Mi pa pojdemo našim društvom vedno radi na roko, v kolikor bodo te njih zahteve opravičene in za nas izvedljive.

Iz zavoda sv. Nikolaja. — Opozorjamo še enkrat na občni zbor zavoda sv. Nikolaja, ki bo v nedeljo 22. t. m. ob 4. uri pop. v ulici Farneto 18. Po občnem zboru bo igra deklamacija in petje. Vabimo na to zborovanje vse gojenke in sploh dekleta in naše rodoljubke. — Odbor.

Nova pekarna. Podjetni lastnik pekarne in slaščičarne v ulici San Giacomo št. 7 g. M. Stopper je odprl novo podružnico v ulici Giuseppe Caprin št. 9.

Prostor je povsem na novo opremljen z največjim luksuozom. Izven kruha prodajajo se v tej prodajalnici raznovrstne slaščice in sladki prepečenici.

Velik požar.

Tvornica za testenine na pol uničena.

Sinoči malo pred 10-30 uri je policijski inspektorat v ulici Pasquale Revoltella telefoniral glavni postaji ognjegascsev, da gori tvornica za testenine tvrdke Maurizio Morpurgo & Co v ulici Casimiro Donadoni. Poročnik Bugliovac je dal takoj pripraviti 3 trene in se je podal na mesto požara. Kmalu potem je prišel tudi poveljnik Paoli. Ognjegasci so morali s sekirami razbiti glavna vrata tvornice, kajti lastnika sta prišla na lice mesta, ko so bila vrata že odprta. Gost dim med katerimi se je vil plamen se je videl.

Kakor se je pozneje doznalo, je ogenj nastal v I. nadstropju (zgrada ima tri nadstropja), in sicer v oddelku, kjer se suši testenina, ter se razširil na vse strani. Stopnice, ki vodijo v prvo nadstropje, so se zrušile, valed silne vročine so namreč kamnite stopnice popokale. Ko so ognjegasci pogasili ogenj v veži, so po leseni lestevici zlezli v prvo nadstropje in potem so pričeli gasiti tudi v prvem nadstropju. Drugo lestvico so na zunanji zid nastavili do drugega nadstropja, ker je ogenj prodrl tudi do tamkaj, in od tamkaj so brizgali vodo na vse strani.

Se le po dveurnem naporu delu so ognjegasci zamogli omejiti požar, tako da je bila vsaka daljna nevarnost odstranjena.

Škoda je velika, kajti razun tega, da sta prvo in drugo nadstropje popolnoma pogorela, je ogenj uničil tudi velike zaloge testenin, druge sta pa pokvarila dim in deloma voda.

Na mesto nesreče je prišlo več policijskih uradnikov in redarjev. Ko pišemo te vrstice — 2 uri in pol popolnoči — ognjegasci še vedno gasijo.

Pred nekoliko meseci je tudi nastal ogenj v omenjeni tvornici.

Tržaška mala kronika.

Ponesrečil se je včeraj ob 3. uri pop. v svobodni luki premikač Ignac Mahorčič, člen N. D. O. Na mesto došli zdravnik z zdravniške postaje ga je dal prenesti v bolnišnico. Nada je, da okreva.

Peskušen samomor. Zasebnica Ivanka Parfant, stara 31 let, stanujoča v ulici Commerciale št. 13, V n. je včeraj v trenutku obupne zapuščnosti valed družinskih neprilik umakniviš se v svojo sobico, izpila v samomorilno svrhu močno dozo amonijaka. Zdravniška postaja ki je bila takoj pozvana na pomoč, je odposlala na lice mesta zdravnika, ki je dal bolnici prvo pomoč. Zdi se, da je nesrečnica večkrat izrazila namen storiti konec svojemu življenju.

Pretep v hiši ... radosti. — Aron Polacco, člen društva proti kupčiji z dekleti, je včeraj naznanil policiji, da je bila prostitutka

35 let velikega uspeha!!!!

Zdrav želodec ::
::: redno prebavljanje
in očiščen želodec :::

doseže se z uporabljanjem večkrat
odlikovane PICCOLI-jeve

tinkture za želodec

Prodaja se po vseh lekarnah. - Pošiljate
po poštne povzetju preskrbuje lekarna

PICCOLI, ljubljani

c. kr. dvorn. zalagatelj in zala-
telja njegove Svetosti.

DOBIVA SE V VSEH LEKARNAH.

Najvspešneje sredstvo proti

DOBIVA SE V VSEH LEKARNAH

revmatizmu in protinu

je Tekočina GODINA prirejena v Trstu Rafaela Godina, lekarna „Alla Madonna della Salute“ pri
od lekarnarjev: sv. Jakobu in Josipa Godina, lekarna „All' Igea“ Farneto 4

Steklenica stane K 1.40. Iz Trsta se ne odpošilja manje od 4 steklenice proti poš. povzetju ali proti anticipatni pošiljati znoska 7 K franko poš. in zavoja

MODERNO POHIŠTVO

TRST

PETER JERAJ

ULICA SV. KATARINE ŠT. 13

VOCAL ULICE V. BELLINI

POZOR!

POZOR!

Danes, 21. t. m., ob 8. uri zvečer

odpre se v ulici Acquedotto št. 22 (hiša Trg. obrtne zadruge)

nova in najmodernejša urejena kavarna

„MINERVA“

Preskrbljena je dobra in točna postrežba. — Častitim gostom bo na razpolago častnikov slovenskih, italijanskih in nemških.

Slavnemu občinstvu se toplo priporoča

JOSIP KRANJC,
lastnik.

Izjava.

Spodaj podpisani izjavljam da so vse razaljive besede katere sem izustil proti odboru »Gospodarskega društva na Proseku« v gostilni g. Vek. Dolene na Devinčini in drugod popolnoma neresnične.

Prosek, dne 20. novembra l. 1908

IVAN KAPUN

od Antona hšt. 144.

ZOBOZDRAVNIŠKI AMBULATORIJ

Dr. Viktor Bandel
Trst, ulica San Giovanni 7, I. nads.
9-1 3-6

Direktni dovoz štajerskih kokoši in
ajc. Specijaliteta: Graške Poulards.
Cene dogovorne. — Postrežba na dom.
Ulica Campanile št. 15.

R. Neumann

Trst, Corso štev. 22.

Najboljše obuvalo za moške
in ženske. — Specijaliteta ame-
riških čevljev: Humanie e King
Qualité. — Postolei in volneni
čevlji.

Veliki moderni Kinematograf

MINERVA

Ulica Media štev. 40 (Casa di pergoli)

Edini v Trstu za izbrane programe.

POSEBNA MIRONOST!

od 21. do 24. novembra 1908

MOČAN ODSEV

Učenje psa komično.

Indijansko maščevanje

Japonsko

Založba v 26 slikah.

Izven vspeveda

Tekmovanje v Parizu

krasna projekcija iz resnice. — Absolutna

nevost za Trst.

LJUDSKE CENE: I. prostori 40, II. 20 st. Otroci pod 10 let ali vojaki - polovico. Vsako sredo in sobota nov program

Novo pogrebno podjetje

Pisarna in prodajalna Via Vincenzo Bellini št. 13.

Telefon št. 1402 (poleg cerkve sv. Antona Novega) Telefon št. 1402

Zaloga oprave ulica Massimo D'Azeglio št. 18

Prireja pogrebe od najprostejše do najelegantnejše vrste
v odprtih, kakor tudi v s kristalom zaprtih vozovih.

Ima bogato zalogo vseh potrebščin za mrlje, kakor: kovinaste in lepo okrašene lesene
rakve; čevlje, vence iz umetnih cvetic, kovine, porcelana in perl.

Bogata zaloga: VOŠČENE SVEČE.

Cena nizke, da se ni bati konkurence.

Za slučaj potrebe se uljudno priporočajo

HENRIK STIBELJ in drugi.

Ana Lovšin, stara 17 let, iz Kovčevja izbačena iz lupanarja št. 45 ul. Beccherie v polovnem kostimu. „Madame“ se je na policiji opravičevala s tem, da se je ona nesrečnica pretepla z neko kolegino, valed česar jo je odstranila.

Zginil je. — Natakari Josip Kamerle, stanujoč v ul. Media št. 50, je naznanil policiji, da mu je njegov sin Aleksander zginil z doma že od 10. t. m.

Potres. — V Celju so čutili včeraj ob 5. uri 10 m. n. zjutraj močan potres, ki je trajal 8 sekund. Potres je spremljal bobnenje. Več hiš je bilo poškodovanih. Dimnik plinarne ima široke razpoke.

Koledar in vreme. Danes: Darovanje Marije Dev. Jutri: 24. Ned. po Biak. Celilija dev. muč. Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 11 Cels. Vreme včeraj: Oblačno, burja.

Vremenska napoved za Primorsko: Oblačno s posamičnimi padavinami. Burja. Temperatura znižana. Polagano razjasnjenje.

Sodna kronika.

Odmev protislovenskih demonstracij 9. avgusta. Sedel je včeraj na obtožni klopi obč. uradnik Karl Lupetina star 26 let.

Obtožen je bil, da ko je sprejel članov O. D. O., ki so šli sprejeti goste iz Pule, došle na proslavo obletnice, šel mimo namestništvne palače zakričal: „fara i ščavi, abasso i ščavi, morte ai ščavi!“

Obtoženec se ni priznaval krivim, pač pa da se je nahajal med demonstranti. Pravil je, da ni nihče čihnil (?), dokler niso Slovenci začeli kričati: „Živio slovenski Trst“. Tedaj da se je začelo kričati na vseh straneh „abasso“ in „fara“, ne pa „morte“.

Sicer pa niti ni priznal, niti zanikal, da so izšle inkriminirane besede iz njegovih ust; on da je bil silno razburjen (!). Bil je aretiran po končani demonstraciji.

Ivan Rogelj, policijski inspektor, je povedal, da se je pred namestništvno palačo bila nabrala četa okoli 150 mladičev („Piccolo“ je pravil: Trieste tutta!), z očitnim provokatoričnim namenom. Ko je šel slovenski spreved mimo, so izstrelili začeli na vse mogoče načine žaliti slovensko narodnost. Nadzornik je trdil kategorično, da je alšial obtoženca večkrat izustiti inkriminirane besede. Da celó proti njemu kar v lice je provokatorično zatulil besede „morte ai ščavi“.

Informacije policije o obtoženem so naslatske sorte („La nostra nobile e generosa gioventù!“ glej tedanji „Piccolo“).

Sodni dvor je konečno obsodil obtoženca na 100 kron globe ali pa 10 dan zapora.

Naše gledališče.

Danes zvečer točno ob 8. uri vprizori naše gledališče burko s petjem

On in njegova sestra.

Ta v tej sezoni prva vprizoritev v operetnem žanru vzbujajo veliko zanimanje v našem občinstvu, temveč ko je še pri mnogih v spominu, kake salve smeja je žela ta mična in skrajno originalna burka v minoli sezoni. Glavni vlogi sta v rokah rež. Verovška in gospič Janove, ki bo pela nove kuplete. Sodeluje ves pevski zbor sv. Jakobške Čitanice in čitalniški orkester. Omenjamo, da bo orkester med akti zasiral krasne ko made, med temi odlomke iz opere „Prodana nevesta“.

Jutri bo repriza krasne veseloigre „Katakomba“.

Tržaška gledališča:

SLOVENSKO GLEDALIŠČE. Ob 8. uri: Burka s petjem „On in njegova sestra“.

VERDI. Danes nastopi Novelli prvič v drami „Dante“ od Heylose Durand-Rose.

TOLITEAMA ROSSETTI. Danes zvečer ob 8. uri bo častnim večerom pevke gospe Frascani predzadnja predstava opere „Favorita“.

FENICE. Danes bodo v tem gledališču dve predstavi: prva, z opereto „Pomladni dih“, ob 3.15; druga, z opereto „Okolu sveta v 80 dneh“, ob 8. zvečer.

Jutri se priredita tudi dve predstavi.

Društvene vesti.

Telovadno društvo „Tržaški Sokol“ vabi člane, njih družine in prijatelje „Sokola“ na svoj II. „Družabni večer“ ki bo vršil danes ob 8. uri in pol zvečer v Sokolovi telovadnici z različnim programom.

Iz prijaznosti sodelujeta gospe Štularjeva in brat Jaka Štoka. Elitni salonski orkester „Trgovskega izobr. društva“ sodeluje blagohotno pod vodstvom kapelnika brata Friškoviča. Društveni pevski zbor nastopi pod vodstvom perovodje brata Mehkote.

Šaljiva pošta, prosta zabava in ples.

Na zdar!

Odbor pevskega društva „Ilirija“ pri sv. Jakobu naznanja gg. pevcem in gospicam pevkam, da se bodo vršile od nedeljo od 2 in pol do 4 in pol popoldne za mehanični zbor. Obenem se uljudno vabijo gg. pevci, da redno zahajajo k pevskim vajam ker se dru-

štvo pripravlja za večji koncert, na katerem se bodo peli zelo težki zbori, ki zahtevajo marljivega učenja. Pevske vaje so ob torkih in petkih od 8. do 10. zvečer in ob nedeljah od 2 in pol do 4 in pol pop. Sprejemajo se tudi novi pevci in gospič, ki imajo veselje do naše lepe slovenske pesmi.

V Čitalnici pri sv. Jakobu se bo vršil jutri ob 4 in pol uri popoldne ples. Med plesom šaljiva pošta.

Darovi.

O priliki odhodnice k vojakom g. Josipa Sigmund se je nabralo za škedenjsko podružnico K 320.

Nar. delav. organizacija

Jutri v nedeljo, dne 22. t. m. ob 10. uri predpoludne se bo vršil v društvenih prostorih sestanek premikačev.

Ob enem se naznanja, da bo jutri ob 4. uri pop. za člene N. D. O. v društvenih prostorih domača zabava s plesom.

Narodna del. org. — V nedeljo se vrši ustanovni občni zbor podružnice „N. D. O.“ v Berštu.

Dne 6. decembra se priredi v prostorih „N. D. O.“ Miklavžev večer.

Vesti iz Goriške.

Osebnost. — Generalni nadzornik čet general pehote Evgen baron Albori, ki biva že dlje časa v našem mestu, se je včeraj zjutraj podal v Gradec.

Vesti iz Štajerske.

Nemška kulturna. — V noči od 18. na 19. t. m. so Nemci v Mariboru zopet pomazali hiše in table na prodajalnicah slovenskih trgovcev.

Soba z dvema posteljama ena kron 16 druga kron 12 daje se v najem via Carpison št. 7 II nadst. 1834

Urad za razne zadeve

avtorizovan od c. k. namestništva

Rod. Falconetti

Trst, ul. Nuova 21

Informacije. - Iskanja. - Asistenca. - v sodnih in civilnih kakor tudi trgovinskih in privatnih zadevah.

Mehanično posnemanje za strojno prepisovanje. Vsa koprtna upisivanja. Naslovi in reklame.

Konkurenčna tarifa.

V novem kinematografu

„ORFEO“

Trst, via Piazza Piccola (za magistratno palačo, Trst

bo od sobote 21. do 24. novembra sledeči interesanten program:

Žetev saracenskega žita v Britaniji, iz resnice Peklenski ognji, fantazija. Zapusčena založnja. Spremljevalka akrobatov, novo za Trst, neprekosljiva komika.

V soboto 21. in nedeljo 22. t. m. Matinee od 10. do 12. popoldne.

Civilna in vojaška krojačnica

Bogata zaloga tu- in inozemskega blaga in vseh premetov spadajočih v krojaško obrt.

— ODLIKOVAN DNE 5. APRILA 1906. — na XXVII. mednarodni razstavi v Parizu s častno diplomom. častnim križcem in zlato kolajno in na II. mednarodni razstavi v Bruxelles-u z največjo odliko „GRAND PRIX“ diplomom.

Naročbe se izvršujejo točno in se dostavljajo na dom Z odličnim spoštovanjem

AUGUST ŠTULAR.

Trst, via delle Poste 12. I. nds.

(nasproti Smolarsove papirnice.

Vydrova tovarna hranil v Pragi VIII.

izdeluje in priporoča:

„Vydrovka“ žitno kavo, pošiljano po pošti v 5 kg zavrtkih za K	4.50
Vydrovo otroško moko 1 kg	2.40
Vydrove juhe konzerve (grahovo, gobovo, lečno, rižovo in rezančno) 1/2 kg (20—25 porcij)	1.50
Vydrov juhi pridelatek 1/3 kg steklenica	3.—
Vydrov malinov grog 1 steklenica	2.—
Vydrove oblate, maslene (svetovnoznane) skatlja 25 kosov	2.—
Vydrove oblate „Desert delicat“ z medenim kremom 50 kosov	3.—
Vydrove oblate „Delicatessen“ sadnega okusa in s čokolado 50 kos.	2.50
Vydrov „Buchtin“ dšava za pecivo 1/4 kg steklenica (zadostuje ravno za 25 moko)	1.—
Vydrove šumeče bombone „Ambo“ in tudi s „sidrom“ v štanjolu 50 kosov	2.—
Vydrovo gorčico (ženof) po franc. in kremžkem načinu 1/4 kg	—80

„Domači Prijatelji“, lastni tov. časopis V. letnik. - Zahtevajte na ogled!

Vydrova tovarna hranil v Pragi VIII.

Kraški teran in belo vipavsko, prodaja Anton Starc, Trst, ul. San Lazzaro št. 22, po 96 stotink liter, in belo 72 stot. Za gostilničarje in krčmarje dogovorne cene 1852

Narodni greh napravi, kdor pusti se slikati drugje in ne v odlikovanem fotografskem ateljeju Antona Jerkiča v Trstu zraven velike pošte št. 10, v Goriči Gosposka ulica št. 7. — Svoji k svojim! 1267

18.000 kron razpolagam na prvo instalacijo mešetarjev. Ponudbe pod „18.000“ na Inser. odd. Edinosti. 1828

Hiša novo zgrajena, v okolici, z razgledom na morje, pripravna za kako trgovino, pri hiši izvorna voda, se radi družinskih razmer prodaja. Vprašati v pisarni Dr. Rybářa v Trstu. 1833

V mlekarni „Hrušica“ ulica delle Poste št. 16 dobiva se naravni med I. vrste. 1794

Kupim čez 200 hektolitrov vipavskega vina. — Kdor ga ima naj piše ponudbe pod „Hektoliter“ na Insa. odd. Edinosti 1826

Pult (visoka pisalna miza) malo časa rabljen, prodaja „Inseratni oddelek Edinosti“ (via G. Galatti št. 18, pritličje — Narodni dom). 1784

Prodajo se obleke, paletots za moške in dečke. Plačilo na obroke. KOSTORIS, ulica Giosue Carducci št. 16, prvo nadst., blizu restavracije Cooperativa ex Hacker. 1813

Dve veliki sobi uporabo kuhinje se odda v najem za 22 gld. mesečno. Ulica Fabbri št. 1, po Scala dei Fabbri na desni. Voda v hiši. 1889

Išče se pekarskega vujenca 14—15 let, ulica Farneto 13 1891

Slovinci in Slovani v Trstu

Dolžnost je vaša, da se poslužujete le v

Slovanski brivnici

v ulici Severio Mercadante št. 1 (blizu slovenske knjižarne)

V. GJURIN, brivec.

UMETNI ZOBJE

Plombiranje zobov

Izdiranje zobov brez

= vsake bolečine

v zobozdravniškem kabinetu

Dr. J. Čermák in G. Juscher

TRST

ulica della Caserma št. 13, II. nadst.

Stanovanje primerno išče mala družina (3 osebe) v bližini velike vojašnice. Prednost imajo stanovanja v novi hiši, ali ona, katera imajo vpeljano vodo in plin. Pogodba tudi za več let. Ponudbe pod „Tri osebe“ na Inseratni odd. Edinosti. 1721

POZOR! POZOR!

V prodajalnici slanine

Giov. Suban, Trst

ulica Caserma št. 13

se dobijo vsakeš za zajutke prave danajske klobase (Dän. Novomesto) in specialiteta kranjskih klobas, kakor tudi praška in graška gnet in „Kaiserfleisch“ Prodaja na drobno in debelo tolminskega, tirolskega in kranjskega čajnega masla. Priporoča se preprodaj., krčmarjem in gostilničarjem.

Kislo zelje

repa s Kranjske

v vseh letnih dobah v zalogi

Josipa Dolčič

TRST, ulica Sorgente 7 — Tel. 14-65

Prodajalnica in pekarna

P. PETERNEL

je preložena iz ulice Giulia 76

v Vrdele št. 490

Prodaja tobaka, katera je bila vzeta od prejšnjega lastnika Wran, Josje zopet dovoljena sedanjemu lastniku P. PETERNEL

Jure Markičević

zaloga dalmatinskega vina lastnega pridelka

Trst, ulica Boschetto št. 22.

prodaja na drobno in debelo. - Lastni gostilni v ulici Olmo št. 2. (All' Ancora) in v ulici Majolica št. 3. (Alla bella Dalmazia).

Velika izbira oblek za moške in dečke

Specijaliteta: Površniki, paletot, jopiči, hlače in oblečice. — Perilo za moške.

Ignacij Potocnik - Trst

ulica Riborgo — vogal ul. Beccherie

Podružnica ulica Ghega št. 4

(hiša ex Luna)

Emporij ovratnic in dežnikov za moške in ženske. Velika izbira blaga za moške obleke.

Sprejmejo se naročila po meri

JAKO ZMERNE CENE.

A. SEMULIČ

Bogata izbira pohištva in tapecirar delavnica.

Trst, trg Belvedere št. 3

PEKARNI in SLAŠČIČARNI

ALOJZ GUL

Piazza Caserma 4 in Via Caserma 17

sta na novo opremljeni

in preskrbljeni z najmo dernejimi stroji. Kruh iz moko I. vrste, svež 4-krat na dan. Najfinije slaščice. Velika izbira moko prve vrste. Likerji in vino prvih tu- in inozemskih tovarov. — Moko iz prvih a. o. mlinov. — POLJATVE NA DEŽELO. VELIKA IZBERA FAV

V TRSTU

Piazza San Giovanni št. 2

se odpre velika prodajalnica preskrbljena s vsakovrstnim manifakturnim blagom specialiteta. 15.000 parov čevljev in postolov za moške, ženske in otroke. Velika izbira svilenih dežnikov. Vsi ti predmeti prodajajo se po jako zmerni ceni samo v veliki zalogi

Piazza San Giovanni št. 2.

Gostilna

„Alla Stella“

na trgu C. Goldoni in ul. G. Carducci 31

Različna vina prve vrste

Marčno pivo in pivo Bock (prve vrste)

Kuhinjo urejuje gospodinja sama.

Slovenski gostje dobro došli!